



Foto no rakstnieka
personiskā arhīva

Jānim Niedrem — 75

Mierīgi un pamatīgi, bez lieka skaļuma, bet ar dziļu apziņu par darāmā nepieciešamību un jēgu Jānis Niedre ir gājis un let savu rakstnieka realista, zinātnieka folklorista un padomju un partijas darbinieka ceļu. Gadu atstatumā top aizvien redzamāks, aizvien nozīmīgāks dzīvei un sabiedrībai viņa devums. Viens no Padomju Latvijas rakstnieku organizācijas veidotājiem, boļševiks pagrīdnieks, jau no pašām pirmajām publikācijām «Cīņā» 1934. gadā viņš nāk ar augstu prasību uz rakstnieka ētiku un cilvēciskumu, nelokāms, nesalaužams savā ticībā labā uzvarai. No šīs ticības, negantām vētrām cauri iznests un tajās rūdīts, ceļas Jāņa Niedres reālisms. Tas ir dzīvais laiks, atcelts no zūdamības šodienai, un ik lappuse tver cīņas gadsimta dzīvo elpu. Ik lappuse aicina uz darbu viscēlāko ideālu vārdā.

Tautiskā mentalitāte, godīgums, pilsoniskums un partejiska principālitate ir viņa daiļrades, viņa darba stūrakmeņi. Un lielai ir jābūt apņēmībai un gribai, lai, sevi kā mākslinieku ierobežojot līdz askēzei (varbūt vienīgi valodā nē, bet varbūt arī tieši tāpēc nē), kļūtu par ieroci, darbarīku laikmeta muskuļotajās rokās. Tiesuma spēks, uzskatāmības asums, bet arī paša personības sugestīvošā labestība piemīt viņa rakstītajiem vārdiem. Un ir lets garām krāšņam, vilinošam spožumam, ir lets garām smalki smalkām pārpersonīgām formām — īstenība, dzīva un prasosa gulstas kamiešos, meklējama sev nesēju; neatdalāmi no tautas un sabiedrības, tās sāpēm un rūpēm ir dzīvots un būtis, lai neatliekami — skaidri un tieši — mūs uzrunātu tagadne, kurā aug un veidojas nākamība.

Sodien, atsaucot atmiņā ilgos un raženos rakstnieka un mūsu redakcijas sadarbības gadus, gribas novēlēt sirmajam veterānam — arvien tā, kā līdz šim, arvien uz priekšu!